

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 188/2018-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. apríla 2018 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti REALITY – X24 CZ, s. r. o., Námestie 1. máje 1605, Uherský Brod, Česká republika, právne zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. AŽALTOVIČ & PARTNERS s. r. o., Potočná 650/135B, Trenčín, v mene ktorej koná advokát JUDr. Dušan Ažaltovič, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica sp. zn. 4 C 108/2014 zo 14. apríla 2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 6 Co 411/2016 z 25. apríla 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti REALITY – X24 CZ, s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. marca 2018 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti REALITY – X24 CZ, s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu

podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 4 C 108/2014 zo 14. apríla 2016 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“) v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Co 411/2016 z 25. apríla 2017 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“, spolu aj „napadnuté rozhodnutia“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že sťažovateľka sa žalobou podanou na okresnom súde domáhala proti mestu Púchov (ďalej len „žalovaný“) zaplata nájhrady škody za nesprávny úradný postup žalovaného ako správcu dane pri vyrubení dane z nehnuteľnosti za roky 2004 a 2005 v sume, ako bude súdom určená na základe vykonaného dokazovania. Sťažovateľka odôvodnila uplatnený nárok tým, že žalovaný ako správca dane vyrubil spoločnosti REALITY, a. s., Trenčín (ďalej len „daňovník“) daň z nehnuteľnosti za roky 2004 a 2005, ktorú daňovník žalovanému zaplatil v splátkach. Podľa názoru sťažovateľky žalovaný nesprávnym úradným postupom pri vyrubení dane spôsobil škodu tým, že nerešpektoval právnu úpravu umožňujúcu zohľadniť pri vyrubení dane z nehnuteľnosti miestne podmienky s cieľom zníženia sadzby dane. Daňovník následne zmluvou z 24. októbra 2013 postúpil svoju pohľadávku z titulu náhrady škody sťažovateľke. O nároku sťažovateľky rozhodol okresný súd napadnutým rozsudkom tak, že žalobu zamietol z dôvodu nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného, ako aj z dôvodu premlčania uplatneného nároku. Na základe odvolania sťažovateľky krajský súd napadnutým rozsudkom napadnutý rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil. Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol:

«S odôvodnením rozsudku okresného súdu z hľadiska aplikácie a interpretácie právnej úpravy sa odvolací súd plne stotožňuje a naň poukazuje v zmysle ust. § 387 ods. 2 CSP, podľa ktorého, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti napadnutého rozhodnutia, prípade doplniť na zvýraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

V prejednávanej veci síce žalobca uviedol, že uplatňuje nárok na náhradu škody z nesprávneho úradného postupu správcu dane pri vyrubení daní z nehnuteľností za roky 2004, resp. 2005, ide však o nárok na náhradu škody z nezákonného rozhodnutia, keďže žalobca považuje za nesprávnu výšku vyrubenej daňovej povinnosti platobnými výmery žalovaného ako správcu dane.

Okresný súd správne rozhodol v otázke začiatku plynutia subjektívnej trojročnej premlčacej doby (lehoty) na uplatnenie oboch nárokov, keď jej začiatok počítal odo dňa úhrady poslednej splátky príslušnej daňovej povinnosti uloženej v platobných výmeroch.

Neobstojí argumentácia žalobcu, že o škode sa dozvedel až z internetu, kde sa dočítal o rozhodnutí Ústavného súdu SR zo dňa 10.05.2012, že prijal na ďalšie konanie návrh skupiny 34 poslancov NR SR na začatie konania podľa článku 125 ods. 1 Ústavy SR vo veci nesúladu ustanovení zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach s Ústavou SR.

Premlčanie je občianskoprávnym inštitútom, ktorý je úzko spojený s plynutím času. Jeho účelom je jednak stimulovať veriteľa na včasné vykonávanie svojich subjektívnych občianskych práv a tým predchádzať vzniku ujmy, jednak - a to najmä - čeliť tomu, aby dlžníci neboli vystavení po časove neurčitéj dobe donucujúcemu prostriedku tzv. vynútiteľnosti zo strany súdu.

Ustanovenie § 106 Občianskeho zákonníka, na základe ktorého okresný súd správne posudzoval námietku premlčania nároku žalobcu z platobného výmeru žalovaného za rok 2004, upravuje premlčanie práva na náhradu škody. Určuje dvojakú, kombinovanú premlčaciu dobu, a to subjektívnu a objektívnu.

Subjektívna premlčacia doba je dvojročná a začína plynúť odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode. Pojem „dozvie o škode“ vyjadruje nielen vedomosť poškodeného o protiprávnom úkone alebo udalosti, ktorou bola škoda spôsobená, ale aj o tom, že vznikla majetková ujma určitého druhu a rozsahu, ktorú možno natoľko objektívne vyjadriť (vyčísliť) v peniazoch, aby poškodený mohol svoj nárok na náhradu škody uplatniť na súde.

Konanie na Ústavnom súde v roku 2012 k uvedenej problematike nemôže mať vplyv na verejnoprávne právne vzťahy, ktoré vznikli v roku 2004, resp. 2005 a už vôbec nie je možné vychádzať pri posudzovaní subjektívnej premlčacej doby o vedomosti žalobcu o konaní na ústavnom súde. Napokon treba dodať, že v danom prípade došlo tiež

k uplynutiu trojročnej objektívnej premlčacej doby odo dňa, keď právny predchodca žalobcu uhradil poslednú splátku vyrubenej dane a dňom uplatnenia nároku na súde.

Analogicky platia právne závery aj pri nároku na náhradu škody a posudzovaní premlčacej lehoty podľa § 19 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z., ktoré ustanovenie aplikoval okresný súd pri posudzovaní námietky premlčania nároku na náhradu škody za rok 2015.

Vzhľadom na uvedené, odvolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci uplatnil žalobca neopodstatnene.

Žalobca uplatnil v odvolaní odvolací dôvod - odňatie možnosti konať pred súdom, keď vytýka okresnému súdu, že o jeho návrhu na prerušenie konania rozhodol súčasne s rozhodnutím vo veci samej.

Predovšetkým na prerušenie konania podľa § 110 O.s.p. z dôvodu „prebiehajúcich rokovaní medzi účastníkmi konania za účelom dosiahnutia zmieru /urovnania všetkých prebiehajúcich súdnych konaní medzi účastníkmi“, ktoré žiadal žalobca tri dni pred pojednávaním (14.04.2016), nespĺňalo ani zákonné predpoklady, pretože návrh na prerušenie nepodali obaja účastníci. Žalovaný takýto návrh nepodporil ani na určenom pojednávaní.

Za týchto okolností bol postup okresného súdu správny, vychádzajúci z požiadavky rýchlej a účinnej ochrany práv, pretože návrh žalobcu na prerušenie konania bez splnenia zákonného predpokladu - identický návrh žalovaného, možno považovať za obštrukčný, a nemožno mu poskytnúť právnu relevanciu.

V závere pre úplnosť odvolací súd považuje za potrebné dodať, že v danom prípade žalobca nemá aktívnu vecnú legitimáciu, pretože mu bola postúpená „pohľadávka“ z verejnoprávneho vzťahu. Predmetom postúpenia pohľadávky podľa § 524 Občianskeho zákonníka môže byť postúpené iba právo zo záväzkového právneho vzťahu, nie pohľadávka z verejnoprávneho vzťahu, ktorá nebola judikovaná.

Súčasne ďalej platí, že je vylúčené, aby v občianskom súdnom konaní bola posudzovaná vecná správnosť rozhodnutí vydaných v správnom konaní, ako je tomu aj v prejednávanej veci.»

3. Sťažovateľka namieta nesprávny procesný postup okresného súdu, ako aj nesprávne právne posúdenie vecí konajúcimi súdmi, v dôsledku čoho považuje napadnuté rozhodnutia za nesprávne a nezákonné a v odôvodnení sťažnosti bližšie argumentuje:

„Škoda spôsobená daňovníkovi pozostáva z nesprávneho úradného postupu žalovaného, ktorý v zmysle legislatívy účinnej v čase vyrubovania dane z nehnuteľností nevyužil možnosť a za splnenia príslušných zákonných podmienok i právnu povinnosť, skúmať existenciu miestnych podmienok za účelom posúdenia možnosti zníženia sadzby dane z nehnuteľností. Žalovaný túto povinnosť v procese vyrubovania dane z nehnuteľností vôbec nesplnil a daň vyrubil bez zohľadnenia takýchto miestnych podmienok, ktoré boli také, že zníženie sadzby dane, predovšetkým dane zo stavieb, plne opodstatňovali.

... Daňovníkovi tak bola platobným výmerom č. 172 zo dňa 12.02.2004 a platobným výmerom č. 205 spolu s dodatočným platobným výmerom č. 2 zo dňa 16.06.2015 vyrubená daňová povinnosť k dani z nehnuteľností v značnej výške (až 10.665,99 Eur), ktorá je v porovnaní s vtedajšou aktuálnou hodnotou nehnuteľností, z ktorých bola takáto daň vyrubená, celkom neadekvátna a nenáležitá. Daňovník vzhľadom na absolútne nedostatky v infraštruktúre žalovaného, ktoré znemožňovali riadne využitie príslušných nehnuteľností v jeho vlastníctve mohol využívať tieto nehnuteľnosti len v značne obmedzenom rozsahu.

... Ak za tohto stavu žalovaný v procese vyrubovania dane z nehnuteľností, ktorý viedol k vydaniu platobného výmeru označeného vyššie, neprihliadol na miestne podmienky a neposúdil možnosti zníženia sadzby dane ako aj samotnej dane, hoci takéto podmienky objektívne existovali, bol jeho postup v tomto procese ako správcu dane nesprávny a takýmto nesprávnym úradným postupom bola daňovníkovi spôsobená škoda.

Konanie o takto uplatnenom nároku žalobcu bolo vedené na Okresnom súde Považská Bystrica... ktorý vo veci rozhodol... tak, že žalobu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania, pričom tomuto rozhodnutiu bezprostredne na pojednávaní dňa 14.04.2014 predchádzalo vydanie uznesenia, ktorým konajúci súd rozhodol o návrhu žalobcu na prerušenie konania z dôvodu prebiehajúcich rokovaní medzi účastníkmi konania za účelom dosiahnutia zmieru tak, že tento návrh zamietol a následne rozhodol vo veci samej.

... Žalobcovi bolo nesprávnym postupom súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu znemožnené uskutočnenie procesných práv v miere, že došlo k porušeniu práva

na spravodlivý súdny proces tým, že prvoinštančný súd rozhodol uznesením sp. zn. 4C/108/2014-141 zo dňa 14.04.2016, ktoré súd doručil žalobcovi dňa 16.05.2016 spoločne s rozsudkom vo veci samej. Tým, že súd v jeden deň zamietol návrh žalobcu na prerušenie konania a v ten istý deň rozhodol rozsudkom vo veci samej, porušil žalobcove právo na spravodlivý proces a riadne prejednanie veci, pretože žalobcovi svojím postupom odňal možnosť podať odvolanie proti uzneseniu súdu o zamietnutí návrhu na prerušenie konania.“

4. Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol týmto nálezom:

„1) Základné právo spoločnosti REALITY-X24 CZ, s.r.o. na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica sp. zn. 4C/108/2014 zo dňa 14.04.2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 6Co/411/2016 zo dňa 25.04.2017, porušené boli.

2) Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 6Co/411/2016 zo dňa 25.04.2017 a rozsudok Okresného súdu Považská Bystrica sp. zn. 4C/108/2014 zo dňa 14.04.2016 sa zrušujú a vec sa vracia Okresnému súdu Považská Bystrica na ďalšie konanie.

3) Spoločnosti REALITY-X24 CZ, s.r.o. sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia...“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd

návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

III.

7. Ústavný súd najskôr uvádza, že sťažovateľka sa v minulosti už na ústavný súd obrátila s identickou sťažnosťou smerujúcou proti tu napadnutým rozhodnutiam. Ústavný súd opísanú sťažnosť v tom čase odmietol uznesením sp. zn. I. ÚS 491/2017 z 9. októbra 2017 pre neprípustnosť, keďže v súčasnosti s okresným súdom zistil, že 1. augusta 2017 podala sťažovateľka proti potvrdzujúcemu napadnutému rozsudku krajského súdu dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, o ktorom bol vecne príslušný rozhodnúť Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) a o ktorom v tej dobe prebiehalo konanie.

7.1 Sťažovateľka v tu prerokovanej sťažnosti pre účely vyhodnotenia zachovania lehoty pre podania sťažnosti proti napadnutému rozsudku krajského súdu a prípustnosti sťažnosti neuviedla, či bolo a ako bolo dovolacie konanie pred najvyšším súdom skončené. Až v doplnení sťažnosti doručenom ústavnému súdu sťažovateľka informovala o vydaní uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 214/2017 z 10. januára 2018 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“), ktoré však k doplneniu sťažnosti nepriložila a ani inak ústavnému súdu dosiaľ nedoručila či neobjasnila, ako dovolací súd rozhodol. Ústavný súd však v záujme materiálneho prístupu k ochrane základných práv a slobôd neodmietol sťažnosť pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí, ale opísané uznesenie najvyššieho súdu si zadovážil vlastnou činnosťou a zistil, že dovolanie sťažovateľky bolo týmto uznesením najvyššieho súdu odmietnuté ako procesne neprípustné.

8. Sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému rozsudku okresného súdu je potrebné odmietnuť aj pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie. Zo sťažnosti je nepochybné, že sťažovateľka využila svoje právo podať proti napadnutému rozsudku okresného súdu odvolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľky v danom prípade nepripúšťa možnosť ústavného súdu rozhodovať o napadnutom rozsudku okresného súdu, keďže odvolanie predstavuje účinný opravný prostriedok ochrany práv sťažovateľky vo vzťahu k napadnutému rozsudku okresného súdu. Princíp subsidiarity nás poučuje, že ústavný súd poskytuje ochranu základným právam a slobodám iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri skúmaní podmienok konania o sťažnosti riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Ochrana základných práv a slobôd poskytovaná ústavným súdom prostredníctvom ústavou a zákonom o ústavnom súde upraveného konania o sťažnosti je preto subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak o tejto ochrane nerozhodujú všeobecné súdy (porov. *mutatis mutandis* II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09). Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

9. Ďalej ústavný súd k napadnutému rozsudku krajského súdu uvádza, že hoci v napadnutom rozsudku krajského súdu a v konaní pred súdmi išlo o vec týkajúcu sa majetkových práv sťažovateľky, tá sa vo svojej sťažnosti (tak v petite, ako i obsahu sťažnosti) nedomáhala vyslovenia porušenia čl. 20 ústavy, resp. ochrany jej majetkových práv.

9.1 Sťažovateľka tým sama limitovala ústavný súd v možnosti prieskumu napadnutého rozsudku krajského súdu. Ústavný súd tak mohol na napadnutý rozsudok krajského súdu nahliadať iba očami zachovania/nezachovania princípov spravodlivého procesu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

10. Ústavný súd uvádza, že nie je ďalšou inštanciou v sústave všeobecných súdov a ani nie je súdom skutkovým, ktorý by bol oprávnený vyhodnocovať či redigovať súdmi zistený skutkový či právny stav. Úloha ústavného súdu sa tak obmedzuje na posúdenie ústavnej udržateľnosti aplikácie a interpretácie právnych noriem na dokázaný skutkový stav pred všeobecnými súdmi (porov. I. ÚS 17/01, II. ÚS 137/08, III. ÚS 328/08, IV. ÚS 11/2010 alebo I. ÚS 12/05, II. ÚS 410/06, III. ÚS 119/03, IV. ÚS 238/07).

10.1 K formálnej stránke postupu a vydania napadnutého rozsudku krajského súdu ústavný súd uvádza, že krajský súd postupoval podľa procesnoprávnych predpisov vzťahujúcich sa na rozhodovanie o odvolaní, aplikoval na vec sa vzťahujúce právne normy, napadnutý rozsudok bol vydaný vo forme predpokladanej zákonom a obsahuje zákonom predpísané náležitosti.

10.2 K materiálnej stránke napadnutého rozsudku krajského súdu ústavný súd konštatuje, že pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil v skutkových a právnych záveroch napadnutého rozsudku nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo ich arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti.

10.3 Krajský súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku venoval ťažiskovým otázkam, t. j. venoval sa otázke začiatku plynutia subjektívnej trojročnej premlčacej doby a aktívnej vecnej legitímácii, pričom svoje závery riadne odôvodnil.

10.4 Ústavný súd vzhľadom na uvedené bol nútený odmietnuť sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú, keďže ani po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie by nebolo ani potenciálne možné dospieť k záveru o porušení označeného čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. apríla 2018